

--- ۳ نېڭ ---

پاڭلۇق فەرھى

آداملىرىنى يىورۇھ دە بۇرۇپوسە ياداڭىن، آنىدە قۇدۇز بىر كۈرەقەن كۆمۈن بىر قىزە صالحەرىدىغى ئورۇر. قۇشار و كۈرەقەن بىرغۇشىھ باشلار. ھابىلى اوزوه بىر اوغرانىدە صوڭىرە ئوزرى يارە بىر ئىجىنە قالىبغى مالىدە كۆپىگى ئولدىر. كۆمۈن قىزىغى هيأتى قورتارى. صولە آندە بىر صىنەتى ئورىھ بولىس، نفس نەقە أولايىرىنىڭ فۇشارقە ئەڭىز. آدامە صالحەلىرىنىڭ تىڭىزىدە.

سەن بىر فەرمانىڭ، يارىن بۇتۇھ غزەلر سى يازا بىمعە. مانشىتىرى شىخىدىھ ئورور گېيمىم: بىر ئەمېقەلى كۆمۈن قىزىغى هيأتى قورتاردى، دىرى.

اما بىن ئەمېقەلى دەڭامىھ، دىرى آذام.

يا زەلەلە ؟

عراقتىمىم.

بۇلۇڭ رىنگى دېلىمەر. بۇ تۇنارقە سىزىچە اورادە آپىزىدە. اپتەسى كۆبە غزەلرەن مانشىتىرى شۇبىلەدرە: راديقال اسلامىجى، معصوم ئەمېقاھ كۆپىگى ئولدىردى.

عقللىك ھۆمۈھ

ھىنەت عمرىڭ بىارەن عادىللىرىنىڭ، هەزىزىم بىامىھ ئىن گىلىرىدى.

بىر كۆبە بىر ھۆبىغەن قۇشارقە، عىجىلە عىجىلە بىامىھ گىنىتىپىنى ئوردى. ھىنەت عمر ھۆبىغە: يارۇرم نە اولدى، بۇلۇڭ عىجىلە عىجىلە زەنە ئە قوشۇپىرسە ؟ دىدى.

هۇمۇھ ئازىز ئىدىسۈرم افدىم، ئازار وقىي باولالىدى. آبدىسىم بۇوه. اذامه او قۇنمادىم آبىست آلابغىم، دىدى.

حضرت عمر: ياوروم سەداھا كۈھلەڭ، ئەنماز فرچەم اولمامىدە، بۇبوردى.

هۇمۇھ ئىدىم بۇ يائىڭ كۈھلەي بىوگى اولورمۇ؟ دوبەندىم كۈھلەن بىر هۇمۇھ وفات ئىتىدى دە مازارلغە گۇنۇرۇپ بۇردى.

حضرت عمر ھوبىغىل بۇ ھوابىندىم ئىدىلە طۈنگۈلنىدىلە، گوز ياشىرىنى طۇنامادى و "يا ربى! بىر هۇمۇھ نە اى، نە عقللىي هۇمۇھ" دىعىدىم كىزىنى آلامادى.

منقول

انگليزىرە بىه او قىفورت ئۆنيورىتەتنە ماڭھاتىڭ تەھسىلەنە گىدە ئىن، ئۆنيورىتەنە بىتىرەلەن مەللەتتە دۇزى.
آنەسى بى يول بىر سۈنخىلە او غلىڭىلە ئىن سودىيەتلىك بىھارلىرى حاضرلار. او غايى بۇوه سودىيەتلىك بىھوره اوزىلەلە دە ئىلەي
دانە طاووغى نار گې قىزارىر. او غورارى گانجىھ قىب بىللە سەرە بىه او خۇرۇرلىر. بابا او غلىڭىلە صورا:

ئەم آشىلات باقىلم اولاد، نەم ئۆگىزىلە؟

بابا او قدر بۇوه ئى ئۆگىزىلە آشىلاتقىلە بىتىز. بىلەيمىڭ درېھىنى شۇيلە آشىلاتمايم. مىلاد شۇ آنده ماصادە ئىلەي
طاووغى وار. اما بىن ئەن ماصادە ئۆچ طاووغى او لىيغى ئىباتلارى بايىلەيم.

باباسى او غلىڭىلە بىزىنە ئاشقىن ئاشقىن باقارۇ:

يا ئىدىلەمى! ناصل ئىباتلارى باھقان؟ دىر.

باھ بابا، شۇ بىنچى طاووغى، شۇدە ئىلىنجى طاووغى. بىر ئىلەي داھا ئۆچ يىدر. او حالىدە ماصادە ئۆچ طاووغى وار.
ناصل بابا بىلەنىڭى، دىر او غلاڭى.

بابا، بىولە ئەم بىنچى بر فائىدەسى اولماياب، انسانلىرى آلاتىم بىر ايا به منقۇھ او يۇنارىنى ئەم سۈمەملەددەر. فىيال
قىرىقلۇغۇ ئوغلىياب بايانلۇ جانى بۇوه سىقىلىيەر. ئانىنە دونەلەن قىزغىن بىر سەلە:

باوه ئانم، اوغامزىن مائەماتىلە دىنلىقەسى ساپىسىنە ئۈچ طاووغىز اولدى. شۇ بىنجى طاووغىنى سىن دى. آئىنجى طاووغىنى بن بىيەھەمم. آئىنجى طاووغى دە ھۇوفە عقللىي اوغامزىبىن.

نمازى صىرىقى بىكەن قىامۇ

مەذۇب بىرىسى جامعە گىدر، بىلىئە نماز قىلاجۇم. اما اوئورماز، مەرقىلى و شاشقىن گۈزىرلە اطرافى سوزر. بىر اورايە، بىر بورايە هەر كۆئىچە دېقىچى باقار و ھېزىلە ھېقاڭار گىدر...

آز صوڭىرە صىرىتىنە باغلاڭىنە اودونارلە تارار جامعە گلىرى. نام نمازە باشلامىنە اۋزىزە اولالە جىماعىتىلە بىللەدە صەق طۇنار. اما صىرىتىنەكى اودونارلە گۈچ بىلا بىتىرىن نمازىنى. آگىلۇب فالقدىقى بىرە دوشۇن اودونار، ھېقارىدىغى سىن وسائەرە. جىماعىت دە رەھىز اولىدۇ بۇ طورومدە. نەھايت نماز بىتىر، بىتىھىنە اما هەر قىادىدە بىر سىن ھېقاڭار... امام ئىن مىلەدە، بىلەر آز ھۇوفە غېرىلەنەن، شەقىلە باقلاشىر مەذۇبلاڭ يائىنە و دىركە:

”اوغلام بوبىلە نمازىنى اولور، صىرىتىنە اودونارلە، سىن نە يابىدۇ؟ ھەم كىنىيەتى ھەم دە ھۇرەڭى رەھىز ايندەن باوه. بىر داھا نماز قىامىيە بىكەن ھۆكىز چەل.

بۇنى طوبىاھ مەذۇب مەجزۇنە، اما معنالى بىر باقىلە صورا:

عادىنەز بوبىلە دەڭلى؟

نە عادىنە؟ دىر ھواھە...

جىماعىت دە طوبىلاڭىنە، مەرقىلە و شاشقىنلەلە اولالىي اىزىلە مەلەدە در او صىرىھ...

دىركە مەذۇب بوبىلە:

ھواھەم بن نماز قىامىھ ايمۇھ گىردىم، شۇبىلە كىنىيە اوپۇغۇھ بىر آرالىن ايمىرىدە كىلارە باقىم، گوردىمە هەركەنەن صىرىتىنە بىر شىار وار. ئىن اىندەملە عادىت بوبىلەدە، بن دە شۇ اودونارى بىكەنلىم ھەلدىم اىشتە، نەدەن فيزىيۈرلە؟

فواهه شاپير:

ناصل بعنى؟ دىر فواهه..

اوئ، دىر مجدوب. هېيەزڭ صىرىتى يوچى!..

جىاعنده اىه خېقىندە "دىلى اىشى!" معاناسە، بىسۇھ آلتىنە گولوشە لە باشلامىدە..

مجدوب بىو كىز اۋلۇھ آتىلەر و تىك ناك جىاعنى اشارت ايدىلە:

باوه بونڭ صىرىتىنە ماوى گوزلى بىر ھومۇھ، بوندە قۇباجامانە بىرلا آغاچى واردى. بوندە قىرىمعە بىر قابى، بوندە بىر تېخىرە يىلماك، بوندە قىزازىھ طاووفە، سۇنڭ صىرىتىنە سېيل گوزلى اىسمر بىر خاتۆھ، بونڭ قىلىنە دە ياشائى آتنەسى واردى!.. بوسە يوقە، بوسە يوقە، هېم بوسە يوقە!.. دىيە تارالار، او بولىھ سۈبلە يېنە، ھەركى دەشت

ايىنده شاڭقىنلەلە بىرىنڭ يۈزىنە باقارا عىنىأ طوغىرپىر دىدەكارى ھونلە.

كىمى طوغاجاھە ھۇمغى دوشۇنۇوردر ئمازىدە، كىمى باغىھىسىنە كىمى سىوه آغاھارىنى، كىمى او طەڭ بىغى قابىدى، دىگارى لوقا نەھىنەن بىرىھە ئىمەك... بىر آمەر، عقلىنە يېھە ئىمەك طاووفە واردر. بىرىنڭ عقلىنە سودىگى قادىن، دىگارىنە دە باقىمە مەتىع آتنەسى واردە.

"ئىمەك سۈبلە باقىلمىنە نە واردى؟" دىر، اندېھىلە امام.

ذاتاً ئەن ھۇفە دە ئەن شاشىم فواھەم! صىرىتىنە قۇباجامانە بىر اينك واردى!

مەرە فواھەنڭ اينگى فەتەمىسە. ئمازىدە هەب اينگى دوشۇنۇھ.

خربات اھلى فور گورمە صاقىن،

دېپىنە يە مالىك وېزانە لە وار.